

DOELEN VAN ONDERZOEK:

- 1 KENMERKEN EN BEHOEFTE**
- 2 MEETINSTRUMENTEN**
- 3 EFFECTIVITEIT INTERVENTIES**
- 4 ANALYSE VAN ZORG**

THEMA'S

- **SUÏCIDE**
- **AGRESSIE**
- **TRAUMA**
- **RISICOMANAGEMENT**
- **LEEF- EN WERKKLIJMAAT**
- **VERSLAVING**
- **OVERIG**

RESULTATEN VAN ONDERZOEK (2017-2022)

PUBLICATIES

- 61** wetenschappelijke artikelen
- 17** artikelen in vaktijdschriften
- 14** hoofdstukken in handboeken
- 5** boeken
- 7** handleidingen/richtlijnen
- 1** whitepaper

BEGELEIDING

- 7** promoties
- 23** promotie onderzoeken
- 51** bachelor- en masterscripties
- 15** klinisch psychologen i.o.

ONDERWIJS

- 20** colleges
- 4** keer opleiding SGLVG+
- 1** masterclass

PRESENTATIES

- 20** lezingen en workshops

PRIJZEN

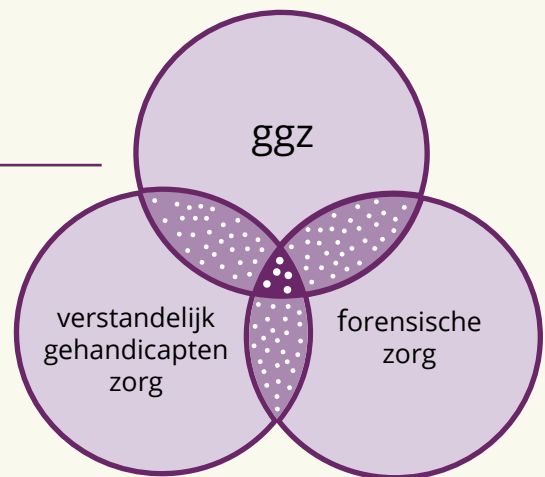
- 4** proefschriften en scriptie

Waarom de leerstoel 'Verstandelijke beperking, leren en gedrag'

We zijn in staat gebleken om in veel gevallen de complexe problematiek te begrijpen als we de kennis gebruiken die is ontwikkeld op het snijvlak van de verstandelijk gehandicaptenzorg, forensische zorg en geestelijke gezondheidszorg. We hebben verschillende risicofactoren van dergelijke problematiek gevonden. Daarbij hebben we geleerd dat cliënten met een LVB+ zeer goed in staat zijn op deze problematiek te reflecteren en ons te informeren over wat deze problematiek voor hen betekent en waarin wij hen kunnen ondersteunen om deze problematiek te verminderen.

3 ZORGSECTOREN

Mensen met een licht
verstandelijke beperking
op het snijvlak

Met het onderzoeksprogramma (2022-2027) willen we de complexe problematiek van cliënten begrijpen en in onderlinge samenhang ontrafelen. We ontwikkelen en onderzoeken manieren om te kijken wat er aan de hand is (diagnostiek).

Als we daarin slagen, kunnen we cliënten, begeleiders en behandelaren informeren over wat werkt en bij wie (interventies, behandelen, bejegenen, beveiligen). Daarna kijken we terug naar wat er is gedaan en reflecteren we op de uitkomsten. Doen we de goede dingen en doen we de dingen goed? Die kennis delen we intern en met anderen (extern).

Zo kunnen we het management helpen in hun rol om de zorg van onze cliënten zo goed mogelijk te organiseren en inhoudelijk vorm te geven. En bovenal cliënten een zo goed mogelijk leven laten leiden, binnen hun mogelijkheden en behoeften, met oog voor het hun welzijn en die van hun omgeving.

DOEL	THEMA	
1 KENMERKEN EN BEHOEFTE	Suicide Suicide bij mensen met een lichte verstandelijke beperking (Van den Hazel et al., 2020)	
	Agressie Agressief gedrag, burnout en fysiologie. Voorspellers van agressie bij cliënten en symptomen van burnout bij begeleiders: Biosensoren (De Loeff, 2019) Fysieke agressie tijdens gedwongen behandeling: prevalentie en kenmerken van cliënten (Verstegen et al., 2020)	
	Trauma Trauma bij vrouwen en mannen met LVB+ (De Vogel & Didden, 2022)	
	Risicomanagement Handreiking risicomanagement LVB (Nijman, Didden & Hesper, 2018)	
	Verslaving Attitude ten opzichte van verslaving bij begeleiders die werken met cliënten met een LVB (Van de Cappellen, 2022)	
	Overig (Flexible) Assertive Community Treatment (FACT) voor mensen met een licht verstandelijke beperking of zwakbegaafdheid en psychische problematiek (Neijmeijer, 2020)	

2 MEETINSTRUMENTEN	Agressie Anger Bodily Sensations Interview – Intellectual Disabilities (Bellemans, Didden, Korzilius & Van Busschbach, 2022) Empatica 4 (De Loeff, 2019)	
	Trauma Diagnostisch Interview Trauma en Stressoren – LVB (Mevisen, Didden & De Jongh, 2018)	
	Risicomanagement Dynamic Risk Outcome Scales (Delforterie et al., 2020)	
	Leef- werkklimaat Group Climate Inventory (Neimeijer et al., 2019)	
	Verslaving Take it Personal! app (Gosens et al., 2020)	
	Overig Minnesota Multiphasic Personality Inventory – 2 – Restructured Form (Janssen et al., 2022) Vragenlijst voor Adaptief Gedrag (Jonker et al., 2020)	

DOEL	THEMA	
<p>3</p> <p>EFFECTIVITEIT INTERVENTIES</p>	<p>Agressie Grip op Agressie (Niehoff et al., 2019) Voedingssupplementen (Gast, 2022) Psychomotore therapie (Bellemans, 2021)</p>	
	<p>Verslaving Ge-zonder Leven (diverse scripties) Take it Personal! (Gosens et al., 2020)</p>	
	<p>Trauma EMDR (Mevissen et al., 2017, 2020)</p>	
	<p>Overig (Flexible) Assertive Community Treatment (FACT) (Neijmeijer, 2020)</p>	
<p>4</p> <p>ANALYSE VAN ZORG</p>	<p>Leef- werkklimaat Leefklimaat in een beveiligde forensische setting voor mensen met een licht verstandelijke beperking (Neimeijer, 2021)</p>	
	<p>Risicomanagement Forensische scherpste (Clercx et al., 2021)</p>	
	<p>Agressie PRO: onvoorwaardelijke zorg voor mensen met een licht verstandelijke beperking of zwakbegaafdheid en ernstig externaliserend probleemgedrag (Lokman et al., 2022)</p>	

DOEL

THEMA

Met behulp van vragenlijsten, checklists en interviews met cliënten en medewerkers hebben we verkend wat veelvoorkomende complexe problematiek bij cliënten met LVB+ kenmerkt, hoe verschillende factoren met elkaar samenhangen en hoe deze ontrafeld kunnen worden en welke risicofactoren er zijn voor deze problematiek.

Suicide

In een dossieronderzoek hebben we de risicofactoren voor suicide in kaart gebracht bij cliënten met een LVB+ van Trajectum die waren overleden als gevolg van suicide (Van den Hazel et al., 2020). Een van de conclusies was dat de meeste suicides impulsief leken, en dat bij de meeste onderzochten sprake was van traumagerelateerde problematiek en gedragsproblematiek in de voorgeschiedenis. Een belangrijke risicofactor lijkt (dreigend) verlies van contact te zijn.

Agressie

In een promotieonderzoek binnen Trajectum en de overige instellingen van De Borg hebben we de relatie onderzocht tussen arousal en agressie (De Loeff, 2019). Met behulp van een biosensor (Empatica; zie onder 2) hebben we huidgeleiding en hartslagvariabiliteit gemeten bij 100 cliënten die regelmatig agressie lieten zien op de afdeling. Het bleek dat 20 tot 30 minuten voorafgaande aan een incident de arousal (stress) een duidelijke toename liet zien. Mogelijk kunnen we aan de hand van deze biosensor de agressie als het ware voorspellen op basis van het stressniveau.

In een ander onderzoek vonden we dat agressief gedrag vaak voorkomt op forensische afdelingen en dat agressie en zelfverwondend gedrag samenhangen. In een kwalitatieve studie hebben we de ervaringen met agressie op de afdeling van cliënten zonder LVB+ geëxploreerd. Cliënten vertelden indringende verhalen over hoe het is om te leven op een afdeling waar veel agressie voorkomt. Vooral het concept 'micro-agressie' kwam naar voren: het dagelijks ervaren van discriminerende en kleinerende opmerkingen door cliënten onderling.

Trauma

In een multicentre onderzoek hebben we de traumageschiedenis van vrouwen met LVB+ vergeleken met die van mannen met LVB+ en met die van vrouwen met een gemiddelde intelligentie (De Vogel & Didden, 2022). Daaruit blijkt dat vrouwen met LVB+ de meest kwetsbare groep vormen en zowel in de kindertijd als op volwassen leeftijd (maar voorafgaande aan opname binnen Trajectum) traumatische ervaringen hebben meegemaakt. We pleiten voor gendersensitieve traumadiagnostiek en -behandeling en traumasensitieve begeleiding aan cliënten met LVB+.

DOEL

THEMA

Risicomanagement

Uit onderzoek is gebleken dat agressief gedrag samenhangt met een laag niveau van functioneren en vaardigheidstekorten (ADAPT, zie onder 2) bij cliënten met LVB+. Bij risicotaxatie en -management van risicovol (delict) gedrag worden het emotioneel niveau van functioneren en tekorten in adaptieve vaardigheden van cliënten met een LVB+ nog onvoldoende meegewogen. We hebben een handreiking ontwikkeld waarin risicofactoren, emotioneel functioneren en vaardigheidstekorten stap voor stap kunnen worden onderzocht (Nijman, Didden & Hesper, 2018). De verwachting is dat daarmee het risicomanagement nog beter kan worden afgestemd op de kenmerken en behoeften van cliënten met LVB+ en het agressief gedrag kan worden verminderd.

Verslaving

We hebben de attitude ten opzichte van verslaving van cliënten met LVB+ onderzocht bij 60 begeleiders van behandelafdelingen binnen Trajectum. Gemiddeld genomen hebben zij een negatieve attitude. Kenmerken van begeleiders (jaren werkervaring, leeftijd e.d.) bleken geen voorspellers te zijn van hun attitude. Een meer positieve attitude bij begeleiders zou kunnen bijdragen aan een effectievere behandeling van verslavingsgedrag van cliënten met LVB+.

Overig

Bij een groot aantal cliënten met LVB+ hebben we in een promotieonderzoek onderzocht of (Flexible) Assertive Community Treatment goed aansluit bij hun behoeften en of deze leidt tot een verbetering van onder meer hun kwaliteit van leven en vermindering van risicofactoren voor externaliserend gedrag. Dit onderzoek hebben we gedaan bij de poliklinische en ambulante afdelingen van Trajectum en overige instellingen van De Borg (Neijmeijer, 2020). We hebben vastgesteld dat risicofactoren en ernst van de problematiek van FACT-clieñten hetzelfde zijn als die van cliënten die voor behandeling zijn opgenomen. We hebben cliënten geïnterviewd over hun ervaringen met FACT. Net als in het onderzoek naar leefklimaat (zie onder 4) bleken cliënten goed te kunnen reflecteren over wat in hun ogen helpende en belemmerende factoren zijn van FACT. Hun reflecties passen naadloos bij de theorie van presentie, waarin onvoorwaardelijke zorg en nabijheid kernconcepten zijn.

DOEL

THEMA

We hebben onderzoek gedaan met als doel het ontwikkelen dan wel aanpassen en psychometrisch evalueren van diverse typen meetinstrumenten. Deze instrumenten kunnen worden gebruikt ten behoeve van de diagnostiek of voor het evalueren van uitkomsten van effectonderzoek. En/of voor het in kaart brengen van kenmerken en behoeften van cliënten en het analyseren van zorg. Steeds vaker gebruiken we digitale hulpmiddelen als apps en biosensoren.

Agressie

We hebben de Anger Bodily Sensations Questionnaire – Intellectual Disability ontwikkeld om lichamelijke signalen van boosheid te meten bij cliënten met LVB(+) (Bellemans et al., 2022). Het is een korte zelfrapportagelijst die door cliënten kan worden ingevuld en door psychomotore therapeuten kan worden gebruikt voor de indicatiestelling en effectmeting van PMT.

Onderzoek naar de biosensor Empatica laat zien dat dit stresshorloge arousalniveaus (in relatie tot bijvoorbeeld agressie) op een valide manier in kaart brengt (zie ook De Looff, 2019).

Trauma

In 2018 hebben we de DITS-LVB gepubliceerd waarmee gedragskundigen onderzoek kunnen doen naar stressoren en trauma bij cliënten met een LVB+ en de classificatie PTSS kunnen stellen (Mevisen, Didden & De Jongh, 2018). Het instrument heeft goede psychometrische kenmerken en is goed ontvangen in de klinische praktijk. Uit verschillende studies met dit instrument blijkt dat PTSS vaak over het hoofd wordt gezien en bijgevolg onbehandeld blijft. Met dit instrument kan een evidence-based behandeling als EMDR worden geïndiceerd.

Risicomanagement

De DROS is door Trajectum ontwikkeld en wordt veel gebruikt in ons onderzoeksprogramma. De DROS meet dynamische risicofactoren, en met de oorspronkelijke DROS (1.0) kan recidive van cliënten met een LVB+ beter dan kans worden voorspeld (Delforterie et al., 2020). De DROS is inmiddels herzien (2.0) en heeft goede psychometrische kenmerken. De DROS gebruiken we als uitkomstmaat in onderzoek naar de effectiviteit van interventies en in onderzoek waarin we de samenhang tussen risicofactoren en andere factoren (als leefklimaat, verslaving e.d.) onderzoeken.

Leef- en werkklimaat

We hebben de Group Climate Inventory onderzocht. Het blijkt dat dit instrument goed afgenomen kan worden bij cliënten met LVB+ en dat het een betrouwbaar en valide instrument is om leefklimaat te meten (Neimeijer et al., 2019).

Verslaving

Onderdeel van het behandelprogramma Take it Personal! (zie onder 3) is een app die cliënten via hun mobiele telefoon kunnen gebruiken. Deze app kan voor verschillende doeleinden worden gebruikt, zoals het opvragen van informatie en het krijgen van tips over wat te doen in risicosituaties.

DOEL

THEMA

Overig

De MMPI-2-RF (Minnesota Multiphasic Personality Inventory – Restructured Form) is een zelfrapportage vragenlijst die persoonlijkheidstrekken meet. Onderzoek bij meer dan 100 cliënten van Trajectum laat zien dat deze lijst net zo betrouwbaar wordt ingevuld door mensen met zwakbegaafdheid dan door mensen met een gemiddelde intelligentie (Janssen et al., 2022).

De ADAPT is een nieuw meetinstrument waarmee adaptieve vaardigheden van mensen met een LVB(+) kunnen worden gemeten. Onderzoek laat zien dat deze lijst betrouwbaar en valide is (zie Jonker et al., 2020). De ADAPT kan worden gebruikt om de classificatie 'LVB' te ondersteunen, alsmede als uitkomstmaat in effectonderzoek of in onderzoek naar kenmerken en behoeften van cliënten en medewerkers.

DOEL

THEMA

Een belangrijk onderdeel van het onderzoeksprogramma bestond uit projecten naar de toepasbaarheid, veiligheid en/of effectiviteit van behandelmodules en interventies voor cliënten met een LVB+. We hebben laten zien dat dergelijke interventies niet alleen goed kunnen worden aangepast op de kenmerken van cliënten, maar ook dat deze in veel gevallen effectief zijn in de vermindering van (risicofactoren van) complexe problematiek.

Agressie

In een aantal onderzoeken hebben we gevonden dat Grip op Agressie resulteert in een daling van risicofactoren voor agressie alsmede van agressie incidenten bij cliënten met LVB+ die voor behandeling zijn opgenomen binnen Trajectum.

Enkele cliënten van Trajectum hebben meegedaan aan een onderzoek naar de effectiviteit van voedingssupplementen voor agressief gedrag (Gast, 2022). Een meta-analyse liet zien dat voedingssupplementen effectief zijn in het verminderen van agressie bij verschillende doelgroepen. De verwachting dat dit ook zou gelden voor cliënten met een LVB+ is niet uitgekomen. Er bleek geen significant verschil tussen placebo en voedingssupplementen voor agressie bij cliënten met LVB+. Wel bleek dat deze cliënten een significant slechtere voedingskwaliteit hebben dan cliënten met een ernstige verstandelijke beperking en cliënten met een gemiddelde intelligentie.

In een promotieonderzoek naar psychomotore therapie voor cliënten met LVB(+) hebben we een psychomotore module ontwikkeld en theoretisch onderbouwd. Toepassing van deze module zou moeten leiden tot een vermindering van risicofactoren (o.a. boosheid, stress) voor agressief gedrag.

Verstaving

In een onderzoek bij een groep cliënten van Trajectum vonden we dat de behandelinterventie Ge-zonder Leven leidde tot een afname in risicofactoren voor een stoornis in het middelengebruik.

De gepersonaliseerde interventie Take it Personal! hebben we theoretisch onderbouwd met behulp van Intervention Mapping. Momenteel is onderzoek naar de effectiviteit van TiP! op het gebruik van alcohol en drugs gaande binnen Pluryn. Ook enkele cliënten van Trajectum (FACT team) participeren in dit onderzoek.

Trauma

In een aantal onderzoeken bij cliënten met LVB+ vonden we dat EMDR resulteerde in een afname van PTSS symptomen en bijkomende psychische problematiek en dat in de meeste gevallen de PTSS-classificatie verviel na behandeling. De effecten van behandeling konden niet altijd gehandhaafd blijven tijdens follow-up. De EMDR werd toegepast op individuele cliënten en in een aantal studies werd deze behandeling geboden in een klinische setting en voor gezinnen (moeders en kinderen met traumaklachten).

DOEL

THEMA

In een aantal onderzoeksprojecten hebben we de praktijk van zorg aan cliënten met een LVB+ onder de loep gelegd. Hierin analyseren wij de ervaringen van cliënten en medewerkers ten aanzien van de begeleiding en verkennen we de voorwaarden waaronder dit zou kunnen plaatsvinden.

Agressie

PRO is door Trajectum en twee andere instellingen ontwikkeld om zorg te bieden aan cliënten met een hoog risico op recidive en een lange geschiedenis van ernstig externaliserend gedrag dat voorheen leidde tot uitstoting en veelvuldige overplaatsing. In samenwerking met de Universiteit Tilburg en met subsidie van VWS onderzoeken we deze nieuwe vorm van zorg voor een complexe doelgroep in een promotieonderzoek dat nu halverwege is en de komende jaren zal worden gecontinueerd (zie Lokman et al., 2022).

Risicomanagement

Onder leiding van wijlen prof. Nijman en in samenwerking met collega's van de Rooyse Wissel werd een promotieonderzoek gestart met het doel te komen tot een definitie, meetinstrument en training waarmee forensische scherpte door teams van sociotherapeuten en behandelaren in kaart kan worden gebracht en desgewenst verbeterd. Inmiddels is een eerste artikel gepubliceerd met daarin een definitie van forensische scherpte, dat als basis dient voor vervolgstudies (Clercx et al., 2021).

Leef- en werkklimaat

De afgelopen jaren hebben we een promotieonderzoek uitgevoerd naar leef- en werkklimaat onder een groot aantal (200-300) cliënten respectievelijk medewerkers van (gesloten) forensische behandelafdelingen van Trajectum. Dit onderzoek liet zien dat er een relatie is tussen de kwaliteit van het leefklimaat en agressief gedrag van cliënten en vrijheidsbeperkende maatregelen door begeleiders en behandelaren. Hoe beter het klimaat, hoe minder agressie; en hoe minder agressie, hoe minder vrijheidsbeperkende maatregelen. In een kwalitatieve studie hebben we 12 cliënten geïnterviewd over hun ervaringen met betrekking tot het leefklimaat. Er werden vijf overkoepelende thema's gevonden: behoefte aan autonomie, gelijkwaardigheid, herkenning, competentie en waardigheid. In een laatste studie naar de samenhang tussen leefklimaat - beoordeeld door 212 cliënten - en werkklimaat - beoordeeld door 262 sociotherapeuten - kwam naar voren dat cliënten minder mogelijkheden tot groei ervaren als er een grotere werkdruk is van begeleiders en negatiever teamfunctioneren. En dat cliënten minder vrijheidsbeperking ervaren als het teamfunctioneren meer positief is.

Promotieonderzoeken afgerond

Als (mede-)promotor heeft Robert Didden meer dan 20 onderzoekers begeleid bij hun promotieonderzoek, waarvan de meesten buitenpromovendi zijn. In de afgelopen vijf jaar zijn 6 onderzoekers gepromoveerd aan de Radboud Universiteit, en één onderzoeker aan de UvA:

- Mevissen, L. (University of Amsterdam & Radboud University). *Post Traumatic Stress Disorder in individuals with intellectual disability*. Promotores: prof.dr. A. de Jongh & prof.dr. R. Didden. Thesis passed: february 2017.
- Peter de Looft (Radboud University, De Borg, Tilburg University). *Agression and arousal in clients with mild intellectual disability*. Promotores: prof.dr. H. Nijman, prof.dr. R. Didden & prof.dr. P. Embregts. Thesis passed: may 2019.
- Laura Neijmeijer (Radboud University & Trajectum). *(Flexible) Assertive Community Treatment for people with mild intellectual disabilities or borderline intellectual functioning and mental health problems or challenging behaviour*. Promotores: prof.dr. R. Didden, prof.dr. H. Nijman & prof.dr. H. Kroon. Thesis passed: september 2020.
- Tina Bellemans (Radboud University & Windesheim). *Psychomotor therapy for individuals with mild ID*. Promotor: prof.dr. R.Didden. Copromotor: dr. J. van Busschbach. Thesis passed: june 2021.
- Elien Neimeijer (Radboud University & Trajectum). *Group climate in a forensic treatment setting for individuals with mild intellectual disabilities*. Promotor: Prof.dr. R. Didden. Copromotor: prof.dr. P. van der Helm. Thesis passed: september 2021.
- Annemarieke Blankenstein (Radboud University & Viersprong). *Multisystemic therapy for youth with and without mild intellectual disability*. Promotores: prof.dr. R. Scholte & prof.dr. R. Didden. Co-promotor: dr. R. van der Rijken. Thesis passed: september 2021.
- Verschuur, R. (Radboud University & dr. Leo Kannerhuis &). *Effectiveness of pivotal response treatment in children with autism spectrum disorders*. Promotores: prof.dr. R. Didden & Prof. dr. L. Verhoeven. Co-promotor: dr. B. Huskens. Thesis passed: march 2022.

Promotieonderzoeken lopend

Onderstaand een overzicht van de 16 lopende promotiestudies die tussen 2022 en 2027 naar verwachting zullen uitmonden in een promotie aan de Radboud Universiteit (12) of elders (4):

- David Gast (Leiden UMC & Radboud University). *Nutritional supplementation and aggression in individuals with mild intellectual disabilities*. Promotores: prof.dr. E. van Hemert & prof.dr. R. Didden. Co-promotor: dr. E. Giltaj. Thesis planned: 2022.
- Lotte Gosens (Radboud University & Pluryn). *Take it Personal!* Promotores: prof.dr. R. Otten & prof.dr. R. Didden. Co-promotor: dr. E. Poelen. Thesis planned: 2022/2023.
- Nienke Verstegen (Maastricht University & Radboud University). *Prevalence, causes and impact of inpatient violence in involuntary mental health care from an interactional perspective*. Promotores: prof.dr. V. de Vogel & prof.dr. R. Didden. Thesis planned: 2023.
- Sevgi Sevilir (Radboud University & Windesheim). *Living group climate and cultural differences*. Promotores: prof.dr. R. Didden & prof.dr. P. van der Helm. Thesis planned: 2023.

Vervolg promotieonderzoeken

- Birgit Seelen – De Lang (Radboud University & GGZ-Oost Brabant). *Unseen, unknown, untreated: Psychometric properties and use of new instruments for fine-tuning the diagnostic and treatment processes for patients with chronic and severe mental illness*. Promotores: prof. dr. G. Hutschemaekers & prof.dr. R. Didden. Copromotor: dr. E. Noorthoorn. Thesis planned: 2023.
- Suzanne Lokman (Tilburg University & Radboud University). *PRO*. Promotores: prof.dr. P. Embregts & Prof.dr. R. Didden. Thesis planned: 2023/2024.
- Aniek van Herwaarden (Radboud University & Driestroom). *A meaningful and engaged life for people with intellectual disabilities*. Promotor: prof.dr. R. Didden. Copromotor: dr. N. Peters-Scheffer. Thesis planned: 2023.
- Maayke van Galen (Radboud University & SeysCentra). *Training of incontinence in children and adolescents. Procedures, parent variables and e-learning parent education*. Promotores: prof.dr. R. Didden & prof.dr. A. von Gontard. Copromotor: dr. B. Huskens. Thesis planned: 2024.
- Femke Jonker (Radboud University & De Borg). *Adaptieve Vragenlijst Verstandelijke Beperking*. Promotor: prof.dr. R. Didden. Copromotor: dr. P. de Loeff. Thesis planned: 2024.
- Maartje Clercx (Radboud University & Rooyse Wissel). *Forensic vigilance*. Promotor: prof.dr. R. Didden. Copromotor: dr. M. Keulen-De Vos. Thesis planned: 2024.
- Abdullah Turhan (Radboud University & Trajectum). *Living climate and work climate for clients with mild ID*. Promotores: prof.dr. R. Didden & prof.dr. P. van der Helm. Copromotor: dr. E. Neimeijer. Thesis planned: 2024.
- Marlieke van Swieten (Radboud University & Trajectum). *Stress, aggressive behavior and self-injury in individuals with mild intellectual disabilities*. Promotor: prof.dr. R. Didden. Copromotores: dr. P. de Loeff & dr. J. Van der Nagel. Thesis planned: 2024.
- Hinke Drijver (Vrije Universiteit Amsterdam & Radboud University). *Psychometric properties of the Diagnostic Instrument Adaptive Behavior (DIAB) for persons with severe to moderate intellectual disability*. Promotores: prof.dr. C. Schuengel & prof.dr. R. Didden. Thesis planned: 2025.
- Renate van der Heijden (Radboud University & GGZ-Oost Brabant). *Dimensional assessment of maladaptive personality traits of patients with mild intellectual disability*. Promotores: prof. dr. R. Didden & prof.dr. Paul van der Heijden. Thesis planned: 2025.
- Anne Versluis (Radboud University & 's Heeren Loo). *Trauma and PTSS in mild ID*. Promotores: prof.dr. R. Didden, prof.dr. A. de Jongh & prof.dr. C. Schuengel. Copromotor: dr. L. Mevissen. Thesis planned: 2025.
- Candela Hüsgen (Radboud University & Stichting Hulphond). *Dog assisted therapy for children with autism spectrum disorder or attention deficit hyperactivity disorder*. Promotor: prof. dr. R. Didden. Copromotor: dr. N. Peters-Scheffer. Thesis planned: 2025.

Onderwijs	<p>Colleges</p> <p>Robert Didden heeft in elk studiejaar 4 colleges gegeven in de masterfase van de PWO opleiding van de Radboud Universiteit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Recente Ontwikkelingen in risicovol gedrag - Risicogedrag: Onderzoek en klinische praktijk - Interventies bij mensen met een beperking: slaapstoornissen - Interventies bij mensen met een beperking: trauma en behandeling <p>Scripties</p> <p>Vanuit de leerstoel zijn tal van bachelor- en masterscripties begeleid. In veel gevallen konden studenten hun scriptie schrijven over data die in de lopende (promotie-) onderzoeken worden verzameld:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Effectiviteit van GoA & Ge-zonder Leven - Diagnostiek en behandeling van PTSS - Psychometrische kenmerken van de verkorte DROS - Kenmerken van cliënten met NAH
Scholing	<p>Opleiding</p> <p>SGLVG+ bij Rino</p>
Masterclass	<p>SGLVG+ voor begeleiders werkzaam binnen de De Borg (samen met Teunis van den Hazel)</p>

Een aantal promovendi en een master studente heeft een prijs gewonnen voor hun onderzoeksproject.

Dominee Visscher Prijs 2017 (beste proefschrift)

Van der Nagel, J. (Tactus, Nispa & Radboud University Nijmegen). *Tip of the iceberg?! Substance abuse in individuals with mild intellectual disability*. Promotores: prof.dr. C. De Jong, Prof.dr. J. Buitelaar & Prof.dr. R. Didden.

Jan van Dijk award 2017 (Fonds Slachtofferhulp; beste proefschrift)

Mevisen, L. (University of Amsterdam & Radboud University). *Post Traumatic Stress Disorder in individuals with intellectual disability*. Promotores: prof.dr. A. de Jongh & prof.dr. R. Didden.

Anton Dosen scriptieprijs 2019 (beste scriptie verstandelijk gehandicaptenzorg)

Luteijn, I., Didden, R., & VanDerNagel, J. (2017). Mild intellectual disability to borderline functioning in a forensic addiction treatment centre: Prevalence and Characteristics. *Advances in Neurodevelopmental Disorders*, 1, 240-251.

Koningsheide prijs 2020 (Forensische Psychiatrie)

Peter de Looff (De Borg & Radboud University Nijmegen & Tilburg University). *Agression and arousal in clients with mild intellectual disability*. Promotores: prof.dr. H. Nijman, prof.dr. R. Didden & prof.dr. P. Embregts.

De onderzoeksprojecten hebben in de afgelopen jaren geresulteerd in een groot aantal publicaties.

Engelstalige peer-reviewed artikelen

2017

- Van Duijvenbode, N., Didden, R., Korzilius, H., & Engels, R. (2017). The usefulness of implicit measures for the screening, assessment and treatment of problematic alcohol use in individuals with mild to borderline intellectual disabilities. *Advances in Neurodevelopmental Disorders, 1*, 42-51.
- Verschuur, R., Huskens, B., Verhoeven, L., & Didden, R. (2017). Increasing opportunities for question-asking in school-aged children with autism spectrum disorder: Effectiveness of staff training in pivotal response treatment. *Journal of Autism and Developmental Disorders, 47*, 490-505.
- Didden, R. (2017). Substance use and abuse in individuals with mild intellectual disability or borderline intellectual functioning: An introduction to the special section. *Research in Developmental Disabilities, 63*, 93-95.
- Poelen, E., Schijven, E., Otten, R., & Didden, R. (2017). Personality dimensions and substance use in individuals with mild to borderline intellectual disabilities. *Research in Developmental Disabilities, 63*, 142-150.
- VanDerNagel, J., Kiewik, M., Van Dijk, M., Didden, R., Korzilius, H., Van der Palen, J., Buitelaar, J., Uges, D., Koster, R., & De Jong, C. (2017). Substance use in individuals with mild to borderline intellectual disability: A comparison between self-report, collateral-report and biomarker analysis. *Research in Developmental Disabilities, 63*, 151-159.
- Van Duijvenbode, N., Didden, R., Korzilius, H., & Engels, R. (2017). Attentional bias in problematic drinkers with and without mild to borderline intellectual disability. *Journal of Intellectual Disability Research, 61*, 255-265.
- Van Duijvenbode, N., Didden, R., Korzilius, H., & Engels, R. (2017). The role of executive control and readiness to change in problematic drinkers with mild to borderline intellectual disability. *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities, 30*, 885-897.
- Lindsay, W., Van Logteren, A., Didden, R., Steptoe, L., Taylor, J., & Hogue, T. (2017). The validity of two diagnostic systems for personality disorders in individuals with intellectual disabilities: A short report. *Journal of Intellectual Disabilities and Offending Behaviour, 8*, 104-110.
- Luteijn, I., Didden, R., & VanDerNagel, J. (2017). Mild intellectual disability to borderline functioning in a forensic addiction treatment centre: Prevalence and Characteristics. *Advances in Neurodevelopmental Disorders, 1*, 240-251.
- VanDerNagel, J., Kiewik, M., Didden, R., Korzilius, H., van Dijk, M., van der Palen, J., Buitelaar, J., & de Jong, C. (2017). Substance use in individuals with mild to borderline intellectual disability: an exploration of rates and risks in the Netherlands. *Advances in Neurodevelopmental Disorders, 1*, 283-293.
- Mevissen, L., Didden, R., Korzilius, H., & De Jongh, A. (2017). EMDR therapy for PTSD in children and adolescents with mild to borderline intellectual disability: A multiple baseline across subjects study. *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities, 30*, 34-41.

2018

- Van Duijvenbode, N., Didden, R., VanDerNagel, J., Korzilius, H., & Engels, R. (2018). The relationship between drinking motives and interpretation bias in problematic drinkers with mild to borderline intellectual disability. *Journal of Intellectual and Developmental Disability, 43*, 125-136.
- Van Duijvenbode, N., Didden, R., Korzilius, H., & Engels, R. (2018). Cognitive deficits in problematic drinkers with and without mild to borderline intellectual disability. *Journal of Intellectual Disabilities, 22*, 5-17.

- De Looff, P., Nijman, H., Didden, R., & Embregts, P. (2018). Burnout symptoms in forensic psychiatric nurses and their associations with personality, emotional intelligence and client aggression: A cross-sectional study. *Journal of Psychiatric and Mental Health Nursing, 25*, 506-516.
- De Looff, P., Cornet, L., Embregts, P., Nijman, H., & Didden, R. (2018). Associations of sympathetic and parasympathetic activity in job stress and burn out: A systematic review. *Plos ONE, October*, <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0205741>
- Bellemans, T., Didden, R., Visser, R., Schaafsma, D., Totsika, V., & Van Busschbach, J. (2018). Psychomotor therapy for anger and aggression in mild intellectual disability or borderline intellectual functioning: An intervention mapping approach. *Body, Dance and Movement in Psychotherapy, 13*, 234-250.
- Neijmeijer, L., Didden, R., Nijman, H., & Kroon, H. (2018). Assertive community treatment for people with mild intellectual disability or borderline intellectual functioning and mental health problems or challenging behaviour: State of the art and implementation in the Netherlands. *Journal of Policy and Practice in Intellectual Disabilities, 15*, 329-342.

2019

- Bellemans, T., Didden, R., Van Busschbach, J., Hoek, P., Scheffers, M., Lang, R., & Lindsay, W. (2019). Psychomotor therapy targeting anger and aggressive behavior in individuals with mild or borderline intellectual disabilities: A systematic review. *Journal of Intellectual and Developmental Disabilities, 44*, 121-130.
- Neimeijer, E., Roest, J., Van der Helm, P., & Didden, R. (2019). Psychometric properties of the Group Climate Instrument (GCI) in clients with mild intellectual disability or borderline intellectual functioning. *Journal of Intellectual Disability Research, 63*, 215-224.
- De Looff, P., Didden, R., Embregts, P., & Nijman, H. (2019). Burnout symptoms in forensic mental health nurses: Results of a longitudinal study. *International Journal of Mental Health Nursing, 28*, 306-317.
- Schijven, E., Didden, R., Otten, R., & Poelen, E. (2019). Substance use among individuals with mild intellectual disability or borderline intellectual functioning in residential care: Examining the relationship between drinking motives and substance use. *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities, 32*, 871-878.
- Blanckestein, A., van der Rijken, R., van Eeren, H., Lange, A., Scholte, R., Moonen, X., De Vuyst, K., Leunissen, J., & Didden, R. (2019). Evaluating the effectiveness of multisystemic therapy for adolescents with intellectual disabilities and their parents. *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities, 32*, 575-590.
- De Looff, P., Noordzij, M., Nijman, H., Didden, R., & Embregts, P. (2019). Changes in heart rate and skin conductance in the 30 minutes preceding aggressive behavior. *Psychophysiology, 56*, e13420.
- Neijmeijer, L., Korzilius, H., Kroon, H., Nijman, H., & Didden, R. (2019). (Flexible) Assertive Community Treatment for individuals with mild intellectual disability or borderline intellectual functioning: Results of a longitudinal study in the Netherlands. *Journal of Intellectual Disability Research, 63*, 1015-1022.
- Verschuur, R., Huskens, B., & Didden, R. (2019). Effectiveness in parent education in pivotal response treatment of pivotal and collateral responses. *Journal of Autism and Developmental Disorders, 49*, 3477-3493.
- Delforterie, M., Van den Berg, J.-W., Bolt, B., Van den Hazel, T., Craig, L., & Didden, R. (2019). Comparing Static-99R and Stable-2007 between persons with and without intellectual disabilities. *Journal of Intellectual Disabilities and Offending Behaviour, 10*, 58-68.

2020

- Did den, R., VanDerNagel, J., Delforterie, M., & Van Duijvenbode, N. (2020). Substance use disorders in individuals with intellectual disability. *Current Opinion in Psychiatry*, *33*, 124-129.
- Blankestijn, A., Lange, A., Van der Rijken, R., Scholte, R., Moonen, X., & Didden, R. (2020). Brief report: Follow-up outcomes of multisystemic therapy for adolescents with an intellectual disability and the relation with parental intellectual disability. *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities*, *33*, 618-624.
- Mevissen, L., Didden, R., De Jongh, A., & Korzilius, H. (2020). Assessing posttraumatic stress disorder in adults with mild intellectual disabilities or borderline intellectual functioning. *Journal of Mental Health Research in Intellectual Disabilities*, *13*, 110-126.
- Sevilir, S., Van Der Helm, P., Roest, J., Beld, M., & Didden, R. (2020). Ethnic differences in perceived living group climate between Turkish/Moroccan and native Dutch youth in residential youth care. *Children and Youth Services Review*, *114*, 105081.
- Verstegen, N., De Vogel, V., Huitema, A., Didden, R., & Nijman, H. (2020). Physical violence during mandatory treatment: prevalence and patient characteristics. *Criminal Justice and Behavior*, *47*, 771-789.
- Luteijn, I., VanDerNagel, J., Van Duijvenbode, N., De Haan, H., Poelen, E., & Didden, R. (2020). Posttraumatic stress disorder and substance use disorder in individuals with mild intellectual disabilities or borderline intellectual functioning: A review of treatment studies. *Research in Developmental Disabilities*, *105*, 103753.
- Delforterie, M., Hesper, B., & Didden, R. (2020). Psychometric properties of the Dynamic Risk Outcome Scales (DROS) for individuals with mild intellectual disabilities or borderline intellectual functioning and externalizing behavior problems. *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities*, *33*, 662-672.
- Mevissen, L., Evers, M., Serra, M., De Jongh, A., & Didden, R. (2020). Feasibility and potential effectiveness of a trauma-focused treatment programme for families with PTSD and mild intellectual disability. *European Journal of Psychotraumatology*, *11*, 1777809.
- Gosens, L., Otten, R., Didden, R., & Poelen, E. (2020). Evaluating a personalized for substance abuse disorder in individuals with mild intellectual disabilities or borderline intellectual functioning: A study protocol of a multiple baseline across individuals design. *Contemporary Clinical Trials Communications*, *19*, 100616.
- Pieterse, M., VanDerNagel, J., Ten Klooster, P., Turhan, A., & Didden, R. (2020). Psychometric qualities of the Dutch version of the Substance Use Risk Profile Scale adapted for individuals with mild intellectual disability or borderline intellectual functioning. *Journal of Mental Health Research in Intellectual Disability*, *30*, 250-266.
- Neijmeijer, L., Kuiper, C., Kroon, H., & Didden, R. (2020). Experiences of service users with mild intellectual disabilities or borderline intellectual functioning with Flexible Assertive Community Treatment: A qualitative study. *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities*, *33*, 1005-1015.
- Neijmeijer, L., Korzilius, H., Kroon, H., Nijman, H., & Didden, R. (2020). Flexible Assertive Community Treatment for individuals with mild intellectual disability or borderline intellectual functioning: client variables associated with treatment outcome. *Advances in Mental Health in Intellectual Disabilities*, *14*, 199-212.
- Verschuur, R., Huskens, B., Korzilius, H., Bakker, L., Snijder, M., & Didden, R. (2020). Pivotal Response Treatment: A study into the relationship between therapist characteristics and fidelity of implementation. *Autism*, *24*, 499-514.

2021

- Verschuur, R., Huskens, B., & Didden, R. (2021). Training teachers to implement classroom pivotal response teaching during small-group instruction: A pilot study. *Developmental Neurorehabilitation, 24*, 85-97.
- Neimeijer, E., Kuipers, J., Peters-Scheffer, N., Van der Helm, P., & Didden, R. (2021). "Back off means stay with me". Perceptions of individuals with mild intellectual disability or borderline intellectual functioning about the group climate in a secure forensic setting. *Journal of Intellectual Disabilities and Offending Behavior, 12*, 47-60.
- Stobbe, K., Scheffers, M., Van Busschbach, J., & Didden, R. (2021). Prevention and intervention programs targeting sexual abuse in individuals with mild intellectual disability: A systematic review. *Journal of Mental Health Research in Intellectual Disabilities, 14*, 135-158.
- Clercx, M., Keulen-De Vos, M., Nijman, H., Didden, R., & Nijman, H. (2021). What is so special about forensic psychiatric professionals? Towards a definition of forensic vigilance in forensic psychiatry. *Journal of Forensic Psychology Research and Practice, 21*, 195-213.
- Jonker, F., Didden, R., Goedhard, L., Korzilius, H., & Nijman, H. (2021). The Adaptive Ability Performance Test (ADAPT): A new instrument for measuring adaptive skills in people with intellectual disabilities and borderline intellectual functioning. *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities, 34*, 1156-1165.
- De Looff, P., Nijman, H., Didden, R., & Noordzij, M. (2021). Usability and acceptance of wearable biosensors in forensic psychiatry: Cross-sectional questionnaire study. *JMIR Formative Research, 5*, e18096.
- Neimeijer, E., Van der Helm, P., Delforterie, M., Roest, J., & Didden, R. (2021). Group climate, aggressive behaviour, and coercion in a secure forensic setting for individuals with mild intellectual disability or borderline intellectual functioning: A multilevel study. *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities, 30*, 1026-1036.
- Ooms-Evers, M., Graaf-Loman, S. van der, Duijvenbode, N. van, Mevissen, L., & Didden, R. (2021). Intensive clinical trauma treatment for children and adolescents with mild intellectual disability or borderline intellectual functioning: A pilot study. *Research in Developmental Disabilities, 117*, 104030.
- Penninx Quevedo, R., De Jongh, A., Bouwmeester, S., & Didden, R. (2021). EMDR therapy for PTSD symptoms in patients with mild intellectual disability or borderline intellectual functioning and comorbid psychotic disorder: A case series. *Research in Developmental Disabilities, 117*, 104044.

2022

- Didden, R., & Mevissen, L. (2022). Trauma in individuals with intellectual and developmental disabilities: Introduction to the special issue. *Research in Developmental Disabilities, 120*, 104122.
- De Looff, P., Cornet, L., De Kogel, C., Fernández-Castilla, B., Embregts, P., Didden, R., & Nijman, H. (2022). Heart rate and skin conductance associations with physical aggression, psychopathy, antisocial personality disorder and conduct disorder: An updated meta-analysis. *Neuroscience and Biobehavioral Reviews, 132*, 553-582.
- Herwaarden, A. van, Peters-Scheffer, N., & Didden, R. (2022). Development and psychometric assessment of a psychological well-being instrument for adults with mild intellectual disabilities or borderline intellectual functioning. *Research in Developmental Disabilities, 121*, 104151.
- De Vogel, V., & Didden, R. (2022). Victimization history in female forensic psychiatric patients with intellectual disabilities: Results from a Dutch multicenter study. *Research in Developmental Disabilities, 122*, 104179.

- Gast, D., De Wit, G., Van Hoof, A., De Vries, J., Van Hemert, B., Didden, R., & Giltay, E. (2022). Diet quality among people with intellectual disabilities and borderline intellectual functioning. *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities, 35*, 488-494.
- Verstegen, N., De Vogel, V., Peters-Scheffer, N., Didden, R., & Nijman, H. (2022). Experienced safety across ward types in forensic psychiatry. *Journal of Forensic Psychiatry and Psychology, 33*, 14-20.

Te verschijnen

- Verstegen, N., De Vogel, V., Peters-Scheffer, N., Didden, R., & Nijman, H. (2022). Patient experiences of victimisation during mandatory psychiatric treatment: A qualitative study. *Journal of Forensic Psychology Research and Practice.*
- Hüsgen, C., Peters-Scheffer, N., & Didden, R. (2022). A systematic review of day assisted therapy in children with behavioral and developmental disorders. *Advances in Neurodevelopmental Disorders.*
- Bellemans, T., Didden, R., Korzilius, H., & Van Busschbach, J. (2022). Psychometric properties of the ABSI-id: An adapted measure for anger-related interoceptive awareness in individuals with mild intellectual disabilities or borderline intellectual functioning. *Journal of Intellectual and Developmental Disabilities.*
- Bellemans, T., Peters-Scheffer, N., Didden, R., Traas, R., & Van Busschbach, J. (2022). Psychomotor therapy for individuals with mild intellectual disabilities or borderline intellectual functioning presenting anger regulation problems and/or aggressive behaviour: A qualitative study on clients' experiences. *Journal of Intellectual and Developmental Disabilities.*
- Sevilir, S., Van der Helm, P., Roest, J., & Didden, R. (2022). Gender, culture and living group climate. *Child and Adolescent Social Work Journal.*
- Gosens, L., Otten, R., De Jonge, J., Schellekens, A., VanDerNagel, J., Didden, R., & Poelen, E. (2022). Development of a personalized substance use disorder treatment for people with mild intellectual disabilities or borderline intellectual functioning: An intervention mapping approach. *Journal of Intellectual and Developmental Disability.*
- De Bles, N., Gast, D., Van der Slot, A., Didden, R., Van Hemert, A., Ottenheim, N., & Giltay, E. (2022). Lessons learned from two clinical trials on nutritional supplements to reduce aggressive behavior. *Journal of Evaluation in Clinical Practice.*

Hoofdstukken in Engelstalige handboeken

- Zweers, I., Scholte, R., & Didden, R. (2017). Bullying among youth with autism spectrum disorders. In: J. Leaf (Ed.), *Handbook of social skills and autism spectrum disorder: Assessment, curricula and intervention* (pp. 45-62). New York: Springer.
- Van Duijvenbode, N., VanDerNagel, J., & Didden, R. (2019). Alcohol (mis)use in individuals with mild to borderline intellectual disability. In: V. Preedy (Ed.), *Neuroscience of alcohol: mechanisms and treatment* (pp. 307-314). New York: Academic Press.
- VanDerNagel, J., Van Duijvenbode, N., & Didden, R. (2019). Substance abuse disorders. In: J. Matson (Ed.), *Handbook of intellectual disabilities: Integrating theory, research and practice* (pp. 953-964). New York: Springer.
- VanDerNagel, J., Van Duijvenbode, N., & Didden, R. (2019). Assessment of alcohol use disorder and alcohol related offending behavior. In W. Lindsay, L. Craig & D. Griffith (Eds.), *What works for individuals with intellectual and developmental disabilities: Theory, research and practice* (pp. 181-191). London: Wiley.

- Didden, R., Nijman, H., Delforterie, M., & Keulen-De Vos, M. (2019). Treatment of anger and violence of individuals with intellectual disabilities. In W. Lindsay, L. Craig & D. Griffith (Eds.), *What works for individuals with intellectual and developmental disabilities: Theory, research and practice* (pp. 297-309). London: Wiley.
- Didden, R., VanDerNagel, J., Van Duijvenbode, N., Delforterie, M., Otten, R., & Poelen, E. (2020). Substance use disorder for dual diagnosis. In: J. Matson (ed.), *Handboek of dual diagnosis: Assessment, diagnosis and treatment in persons with intellectual disabilities* (pp. 549-563). New York: Springer.
- Peters-Scheffer, N., & Didden, R. (2020). Functional analysis methodology in developmental disabilities. In P. Sturmey (Ed.), *Functional analysis in clinical treatment* (2nd ed., pp. 75-95). London: Wiley.
- Didden, R., Jonker, F., Delforterie, M., & Nijman, H. (2021). Community safety skills in people with intellectual and developmental disabilities. In: R. Lang & P. Sturmey (Eds.), *Adaptive behavior strategies for individuals with intellectual and developmental disabilities* (pp. 163-178). New York: Springer.
- Didden, R., Totsika, V., Sigafoos, J., Leoni, M., & Cavagnola, R. (In press). Non-pharmacological interventions. In: M. Bertelli, S. Deb, K. Munir, A. Hassiotis & L. Salvador-Carulla (Eds.), *Textbook of psychiatry for intellectual disability and autism* (pp. *-*). New York: Springer.

Artikelen in Nederlandse tijdschriften

- Mevissen, L., Didden, R., & De Jongh, A. (2017). Diagnostiek en behandeling van trauma en PTSS bij mensen met een verstandelijke beperking. *Nederlands Tijdschrift voor de Zorg aan mensen met een verstandelijke beperking*, 43, 90-107.
- Mevissen, L., & Didden, R. (2017). Systeemgerichte diagnostiek en behandeling van psychotrauma bij jeugdigen met een licht verstandelijke beperking. *Onderzoek & Praktijk*, 15, 6-14.
- Mulder, M., Delforterie, M., & Didden, R. (2017). Weet wat je kan. Ervaringen met psychoeducatie voor cliënten en hun naasten over leven met een lichte verstandelijke beperking. *Directieve Therapie*, 37, 222-236.
- Poelen, E., Sterenborg, T., Otten, R., & Didden, R. (2017). Middelengebruik bij mensen met een lichte verstandelijke beperking in een instelling: Een onderzoek naar de relatie tussen de motieven voor gebruik en ernst van middelengebruik. *Nederlands Tijdschrift voor de Zorg aan mensen met een verstandelijke beperking*, 43, 254-265.
- Vletter, A., Otten, R., Didden, R., & Poelen, E. (2017). De relaties tussen persoonlijkheidsdimensies en middelengebruik bij mensen met een licht verstandelijke beperking. *Verslaving*, 13, 262-273.
- Neijmeijer, L., Van Vugt, M., Kroon, H., Has, O., Nijman, H., & Didden, R. (2018). (Flexibele) Assertive Community Treatment voor mensen met een lichte verstandelijke beperking. *Nederlands Tijdschrift voor de Zorg aan mensen met verstandelijke beperkingen*, 44, 2-15.
- Mevissen, L., Evers, M., Wanders, F., & Didden, R. (2018). Het KINGS-model bij licht verstandelijke beperking. De behandeling van complexe gezinstrauma's in klinische setting. *Kind en Adolescent Praktijk*, 17, 30-37.
- Bolt, B., Van den Berg, J.-W., Delforterie, M., Van den Hazel, T., & Didden, R. (2018). Verschil moet er zijn? Een vergelijkend onderzoek naar risicofactoren voor recidive bij seksueel delinquenten met een licht verstandelijke beperking. *Tijdschrift voor Seksuologie*, 42.
- Breukelman, E., & Didden, R. (2019). Als bemoeizorg nodig is. (F)ACT voor mensen tussen wal en schip. *Sociaalweb*, september, 10/14.
- Van Duijvenbode, N., Van der Nagel, J., Janssen van Raay, M., & Didden, R. (2019). Triple trouble: tobben of teamwork. *De Psycholoog*, 54, 10-19.

- Mevissen, L., & Didden, R. (2020). Onderzoek naar psychotrauma bij mensen met een verstandelijke beperking: State of the art in Nederland. *EMDR Magazine*, 23, 64-66.
- Delforterie, M., Hesper, B., Nijman, H., Korzilius, H., Turhan, A., & Didden, R. (2020). De voorspellende waarde van de Dynamic Risk Outcome Scales (DROS) voor recidive bij (forensische) patiënten met een lichte verstandelijke beperking. *Tijdschrift voor Psychiatrie*, 62, 1040-1048.
- Van den Hazel, T., Didden, R., Nijman, H., & De Beurs, D. (2020). Suïcide bij mensen met een licht verstandelijke beperking. *Tijdschrift voor Psychiatrie*, 62, 1022-1029.
- Mevissen, L., Ooms-Evers, M., Serra, M., De Jongh, A., & Didden, R. (2020). Intensieve trauma-gerichte behandeling voor gezinnen met LVB: toepasbaarheid en potentiële effectiviteit. *Tijdschrift voor Gedragstherapie*, 53, 236-255.
- Van den Hazel, T., Didden, R., Nijman, H., & De Beurs, D. (2021). Suïcide bij mensen met een licht verstandelijke beperking. *Tijdschrift voor Artsen in de Verstandelijk Gehandicaptenzorg*, 39, 111-113.
- Van der Heijden, R., Didden, R., Verhagen, I., & Van der Heijden, P. (2022). Persoonlijke-diagnostiek bij LVB. *GZ-Psychologie*, 14, 14-17.
- Van der Heijden, R., Van der Heijden, P., Verhagen, I., & Didden, R. (2022). Persoonlijke-kenmerken bij een licht verstandelijke beperking. *GZ-Psychologie*, 14, 20-23.

Hoofdstukken in Nederlandse boeken

- Didden, R., & Moonen, X. (2017). Gedragsinterventies. In: H. Kaal, N. Overvest & M. Boertjes (Red.), *Beperkt in de keten. Mensen met een licht verstandelijke beperking in de strafrechtsketen* (pp. 227-239). Den Haag: Boom criminologie.
- Didden, R., & Van Amelsvoort, T. (2019). Verstandelijke beperking. In: T. van Amelsvoort, Marrie Bekker, Miranda Olff & J. Mens-Verhulst (Red.), *Handboek psychopathologie bij vrouwen en mannen* (pp. 119-127). Amsterdam: Boom.
- De Looff, P., Didden, R., Embregts, P., & Nijman, H. (2019). Biosensoren in de forensische psychiatrie bij mensen met een licht verstandelijke beperking. In: R. Didden, X. Moonen & J. Douma (Red.), *Met het oog op behandeling – V* (pp. 17-22). Amersfoort: LKC LVB & De Borg.
- Neimeijer, E., Van der Helm, P., & Didden, R. (2019). Leefklimaat in de klinisch forensische zorg voor volwassenen met een licht verstandelijke beperking. In: R. Didden, X. Moonen & J. Douma (Red.), *Met het oog op behandeling – V* (pp. 66-70). Amersfoort: LKC LVB & De Borg.
- Van der Nagel, J., Didden, R., Wieland, J., Berger, I., & Van der Hout, M. (2021). Zwakbegaafdheid, lichte verstandelijke beperking en EPA. In: A. Kaasenbrood & L. Wunderink (Red.), *Ernstige psychiatrische aandoeningen* (pp. 201-221). Houten: Bohn Stafleu Van Loghum.

Boeken

- Didden, R., Moonen, X., & Douma, J. (Red.) (2017). *Met het oog op behandeling – IV*. Amersfoort: LKC LVB & De Borg.
- Van der Nagel, J., Kiewik, M., & Didden, R. (2017). *Iedereen gebruikt toch? Handboek LVB en verslaving*. Amsterdam: Boom.
- Van der Nagel, J., Kiewik, M., & Didden, R. (2017). *Casusboek LVB en verslaving*. Amsterdam: Boom.
- Didden, R., Moonen, X., & Douma, J. (Red.) (2019). *Met het oog op behandeling – V*. Amersfoort: LKC LVB & De Borg.
- Van Duijvenbode, N., Van der Nagel, J., & Didden, R. (2020). *Praktijkboek Triple problematiek. Psychische klachten, verslaving en licht verstandelijke beperking*. Amsterdam: SWP.

Handleidingen 'Grip op Agressie'

- Didden, R., Niehoff, H., Valenkamp, M., & Rutten, E. (2013; 2019). *Theoriehandleiding Grip op Agressie. Behandelprogramma voor mensen met een lichte verstandelijke beperking en ernstig agressief (delict) gedrag*. Zwolle: Trajectum en Van Montfoort.
- Drieschner, K., Niehoff, H., Didden, R., Rutten, E., & Valenkamp, M. (2013; 2019). *Beoordelings- en Evaluatiehandleiding Grip op Agressie*. Zwolle: Trajectum en Van Montfoort.
- Niehoff, H., Didden, R., Van den Hazel, T., Storms, M., Hoffs, J., Rutten, E., & Valenkamp, M. (2013; 2019). *Managementhandleiding Grip op Agressie*. Zwolle: Trajectum en Van Montfoort.

Handleiding 'DITS-LVB'

- Mevissen, L., Didden, R., & De Jongh, A. (2018). *DITS-LVB: Diagnostisch Interview Trauma en Stressoren – Licht Verstandelijke Beperking*. Assen: Accare.

Handreikingen en richtlijnen

- Nijman, H., Didden, R., & Hesper, B. (2017). *Richtlijn risicomanagement LVB*. Utrecht: KFZ.
- Nijman, H., Jonker, F., Polhuis, D., De Looft, P., & Didden, R. (2020). *Meting van adaptieve vaardigheden en de handreiking risicomanagement LVB*. Utrecht: KFZ.
- Didden, R., Turhan, A., Van den Hazel, T., Jonker, F., Vinkers, D., Overvest, N., & Nijman, H. (2021). *Handreiking indicatiestelling forensische zorg LVB*. Utrecht: KFZ.

Whitepaper

- Jonker, F., & Didden, R. (2021). *Onderzoek bij vermoeden van een LVB*. Pearsonclinical.nl

Themanummer

Robert Didden heeft samen met zijn collega dr. Liesbeth Mevissen van het Trajectum Kenniscentrum een themanummer samengesteld met als thema Trauma and PTSS in individuals with IDD. Dit themanummer is in 2021 gepubliceerd in Research in Developmental Disabilities. Didden en Mevissen hebben een inleidend artikel geschreven en zijn co-auteur van twee artikelen die zijn opgenomen in dit themanummer.

Presentaties/lezingen (op uitnodiging)

- *Trauma en PTSS bij mensen met een verstandelijke beperking: Een inleidend overzicht.* VEN congres psychotrauma en VB, Nijmegen, Radboud Universiteit, september 2017.
- *Inleiding tot psycho-educatie*, conferentie Psycho-educatie, De Borg & LKC LVB, Zeist, 22 september 2017.
- *De goede zorg op de goede plek*, eindconferentie FACT, De Borg, 1 november 2017, Amersfoort.
- *Trauma en LVB: met kleine stapjes maar wel vooruit.* Lezing symposium lectorale rede dr. P. v.d. Helm. Hogeschool Leiden. 19 november 2017.
- Slaapproblemen bij mensen met een verstandelijke beperking: een inleiding. Congres *Slaapstoornissen en -problemen bij mensen met een verstandelijke beperking.* Medilex, juni 2018.
- *Aggression in individuals with intellectual disabilities.* BSI conference, 19 juni 2018. Nijmegen.
- *Aanpassing behandeling aan mensen met LVB: nut en noodzaak.* Symposium t.g.v. afscheid Margriet Storms, oktober 2018. Wilhelminaoord.
- *Effectieve interventies bij LVB.* Winterschool DJI, samen met P. van der Helm, maart 2019, Zeist.
- *Inleiding tot slaapproblemen bij VB*, lezing congres Slaapproblemen bij VB. April 2019.
- *Naar een handreiking indicatiestelling forensische zorg LVB.* Presentatie KFZ congres, sept 2019. Amersfoort.
- *Psychische problemen bij mensen met een LVB.* Lezing jaarcongres LVB. Euregionaal Congresbureau. Januari 2020, Utrecht.
- *Adaptieve vaardigheden bij LVB.* Lezing studiemiddag AVVB. De Borg, Zeist, september 2020.
- *Agressie bij LVB*, lezing jaarcongres, Euregionaal congresbureau, januari 2021. (online)
- *LVB en comorbiditeit*, lezing jaarcongres, Euregionaal congresbureau, Utrecht, januari 2022.

Dagvoorzitter studiedagen

- *Autisme en comorbiditeit.* Medilex, Amersfoort, 6-2-2018.
- *De kracht van ervaringsgericht werken.* Fortior, Utrecht, 16 maart 2018.
- *Slaapstoornissen en -problemen bij mensen met een verstandelijke beperking.* Medilex, juni 2018.
- *Autisme en comorbiditeit bij volwassenen*, Medilex, Zeist, september 2018.
- *Autisme en comorbiditeit bij kinderen*, Medilex, januari 2019.
- *Slaapproblemen en -stoornissen bij verstandelijke beperking*, Medilex, Zeist, april 2019.
- *Autisme en comorbiditeit bij volwassenen*, Medilex, Zeist, september 2019.

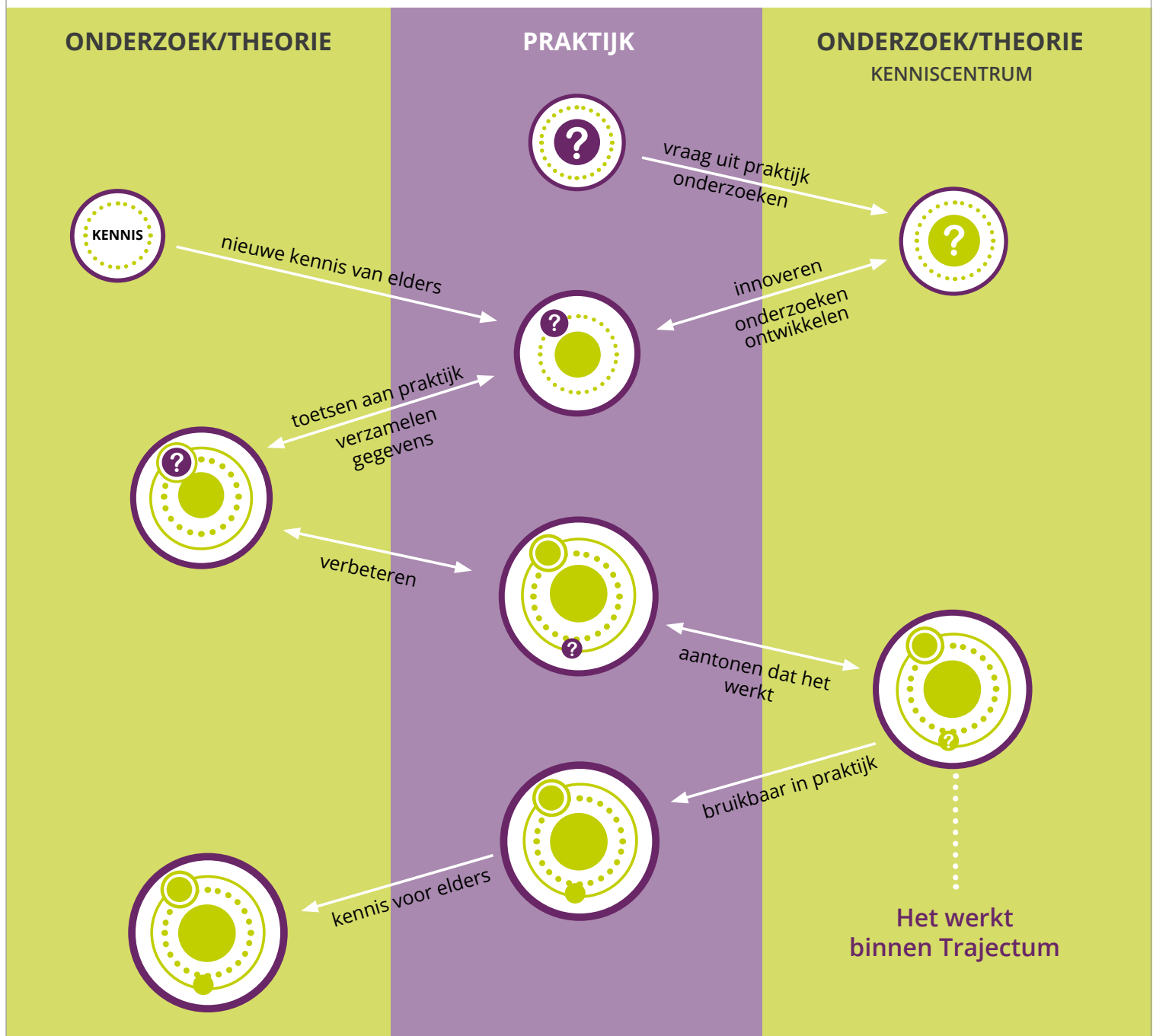
Workshops

- *Risicomanagement LVB* (samen met H. Nijman & Femke Jonker), Festival Forensische Zorg, De Fabrique, Maarssen, januari 2018.
- *Aggressie bij LVB.* Congres Puur Pedagogiek. Workshop (met Hilde Niehoff). Maart 2019, Ede.
- *Masterclass SGLVG*, Rinogroep, Zeist, maart 2019, Utrecht. Samen met Teunis van den Hazel.
- *Interventies aanpassen aan laag IQ.* Workshop (samen met Hilde Niehoff), congres Kennis en Kunde, Cure Care Development, Utrecht, juni 2019.
- *Behandeling van agressie, in het bijzonder met Grip op Agressie.* Workshop (samen met Hilde Niehoff). Congres LVB en externaliserend probleemgedrag. Online, 21 januari 2021.

Van onderzoek naar praktijk en van praktijk naar onderzoek

Veel van de kennis die we hebben ingezet in ons onderzoeksprogramma komt uit de praktijk en is het resultaat van samenwerking tussen een groot aantal betrokken binnen Trajectum. Ideeën voor onderzoek zijn dan afkomstig van collega's van Trajectum. Denk bijvoorbeeld aan de onderwerpen suïcidaliteit en dynamische risicofactoren.

In andere projecten hebben we ons laten inspireren door kennis van collega's van buiten Trajectum en externe deskundigen. We kijken dan hoe we deze kennis of werkwijzen kunnen toepassen voor de cliënten van Trajectum. Belangrijke voorbeelden zijn het onderzoek naar leef- en werkklimaat en het meten van stressniveaus.

DOEL	THEMA	
1 KENMERKEN EN BEHOEFTE	Agressie Prevalentie en kenmerken van agressie. Relatie tussen agressie en zelfverwondend gedrag en stressniveaus	
	Verslaving Triple problematiek	
	Suicide Multicenter dossieronderzoek naar risicofactoren	
	Overig Niet-Aangeboren Hersenletsel, Persoonlijkheidstrekken	
2 MEETINSTRUMENTEN	Agressie Biosensoren, DROS	
	Leef- werkklimaat GCI	
	Trauma DITS-LVB, Trauma screener-LVB screener, DITS-EVB	
	Overig MMPI-2-RF, DAPP-SF, ADAPT, DIAG	
3 EFFECTIVITEIT INTERVENTIES	Agressie Grip op Agressie	
	Verslaving Ge-zonder Leven, Seeking Safety	
	Suicide ASSIP	
	Trauma EMDR, Seeking Safety	
	Overig X-system, biosensoren, Animal assisted therapy	
4 ANALYSE VAN ZORG	Leefklimaat Leefklimaat, risicofactoren en dagbesteding, Diversiteit	
	Risicomanagement en stressniveau Forensische scherpte	
	Agressie PRO	

DOEL	THEMA
<p>Met behulp van vragenlijsten, checklists en interviews met cliënten en medewerkers zullen we verkennen wat veelvoorkomende complexe problematiek bij cliënten met LVB+ kenmerkt, hoe verschillende factoren met elkaar samenhangen en hoe deze ontrafeld kunnen worden en welke risicofactoren er zijn voor deze problematiek.</p>	<p>Agressie</p> <p>We zullen de ervaringen van cliënten en medewerkers met betrekking tot agressief gedrag op forensische gesloten leefgroepen verder verkennen om handvatten te kunnen geven over hoe dit gedrag en de gevolgen ervan verminderd of zelfs voorkomen kunnen worden (Verstegen et al., 2022). We zullen ook de ervaringen van begeleiders met agressie van cliënten analyseren en exploreren of er een verband is tussen kenmerken van begeleiders (geslacht, werkervaring etcetera) en agressie van cliënten. Het promotieonderzoek is getiteld "Antecedents, causes and impact of inpatient violence in involuntary mental health care from an interactional perspective" en wordt uitgevoerd op de Van der Hoevenkliniek (Verstegen et al., 2022).</p> <p>In een nieuw promotieonderzoek "Stress, agressief gedrag en zelfverwondend gedrag bij cliënten met LVB+" onderzoeken we in een deelstudie de relaties tussen agressief gedrag en zelfverwondend gedrag en of deze relatie verklaard kan worden door geslacht en impulsiviteit van cliënten.</p>
	<p>Verslavingsproblematiek</p> <p>In een kwalitatief onderzoek onderzoeken we de ervaringen van cliënten met LVB+ met betrekking tot triple problematiek: het samengaan van een LVB en verslaving en een andere psychische stoornis. We exploreren hoe deze factoren met elkaar samenhangen en welke handvatten we kunnen genereren voor wat betreft de vroegsignalering, diagnostiek en behandeling van triple problematiek.</p>
	<p>Suicide</p> <p>Het onderzoek naar risicofactoren voor suicide en suïcidaal gedrag wordt voortgezet (Van den Hazel et al., 2020). In een multicenter onderzoek worden deze factoren onderzocht door middel van analyses van dossiers van een grotere steekproef. Resultaten van dit onderzoek kunnen input leveren voor aanscherping van de richtlijnen en mogelijkheden van behandeling van suïcidaal gedrag.</p>
	<p>Overig</p> <p>De onderscheidende kenmerken van cliënten met LVB+ met Niet-Aangeboren Hersenletsel zullen worden onderzocht aan de hand van gegevens die zijn verzameld in de Routine Outcome Monitoring (ROM) van Trajectum.</p> <p>In een tweetal onderzoeksprojecten onderzoeken we de (maladaptieve) persoonlijkheidstrekken van cliënten met LVB+ aan de hand van de MMPI-2-RF en de DAPP-SF (zie onder 2).</p>

DOEL	THEMA
<p>We zullen onderzoek doen met als doel het ontwikkelen dan wel aanpassen en psychometrisch evalueren van diverse typen meetinstrumenten. Deze instrumenten kunnen worden gebruikt ten behoeve van de diagnostiek of voor het evalueren van uitkomsten van effectonderzoek. En/of voor het in kaart brengen van kenmerken en behoeften van cliënten en het analyseren van zorg. Steeds vaker gebruiken we digitale hulpmiddelen als apps en biosensoren.</p>	<p>Agressie</p> <p>DROS. In veel projecten in ons onderzoeksprogramma wordt de DROS gebruikt om de dynamische risicofactoren bij cliënten met LVB+ in kaart te brengen.</p> <p>De relatie tussen stressniveau en agressief (en zelfverwondend gedrag) zal worden onderzocht in het promotieonderzoek "Stress, agressief gedrag en zelfverwondend gedrag bij cliënten met LVB+". Om stress te meten worden de Empatica 4 en de TicWatch gebruikt als biosensoren.</p>
	<p>Leef- en werkklimaat</p> <p>Het promotieonderzoek naar leef- en werkklimaat (zie Neimeijer, 2021) wordt voortgezet in een nieuw promotieonderzoek "Leefklimaat in (forensische) klinische behandeling van cliënten met een LVB+" (Turhan, 2021). Daarin wordt, onder meer, een herziene versie van de Group Climate Instrument op psychometrische kenmerken onderzocht.</p>
	<p>Trauma</p> <p>In een promotieonderzoek naar de vroegsignalering van trauma en PTSS wordt onderzocht of de Trauma Screener – LVB een goede voorspeller is voor PTSS. Hiertoe wordt de samenhang onderzocht tussen uitkomsten van deze screener en de DITS-LVB waarmee trauma en PTSS kan worden vastgesteld aan de hand van DSM-5 criteria. Deze screener kan ertoe leiden dat PTSS klachten bij cliënten met een LVB+ vroegtijdig ontdekt worden en dat een PTSS niet ondergediagnosticeerd en onbehandeld blijft.</p> <p>In een ander project zal een versie van de DITS-LVB worden ontwikkeld en geëvalueerd om trauma en PTSS vast te stellen bij cliënten met een ernstige verstandelijke beperking. Dit instrument heet de DITS-EVB en wordt momenteel psychometrisch onderzocht, waarbij onder andere gekeken wordt naar verschillen en overeenkomsten in resultaten tussen begeleiders en verwanten van cliënten.</p>
	<p>Overig</p> <p>Aan de hand van de MMPI-2-RF gaan we de persoonlijkheidstrekken evalueren van meer dan 100 cliënten met een LVB+.</p> <p>DAPP-SF. In een promotieonderzoek (zie Van der Heijden et al., 2022) onderzoeken we de kwaliteit van de Dimensional Assessment Personality Pathology (short form) in het meten van persoonlijkheidsproblematiek bij cliënten met een LVB+. We exploreren de samenhang tussen persoonlijkheidsproblematiek en psychische klachten, adaptieve vaardigheden (zie ADAPT) en welbevinden.</p> <p>ADAPT. Het onderzoek naar de ADAPT zetten we voort, met een focus op de analyse van de structuur van de ADAPT, de samenhang tussen adaptieve vaardigheden en psychische stoornissen en de relatie tussen de ADAPT en visuele beperking.</p> <p>DIAG. In dit promotieonderzoek dat wordt uitgevoerd binnen 's Heeren Loo exploreren we de kenmerken van deze nieuwe lijst om adaptief gedrag te meten bij cliënten met een ernstige verstandelijke beperking. We exploreren de samenhang met gedragsproblemen en onderzoeken de factorstructuur van deze lijst.</p>

DOEL	THEMA
<p>Een belangrijk onderdeel van het onderzoeksprogramma zal bestaan uit projecten naar de toepasbaarheid, veiligheid en/of effectiviteit van behandelmodules en interventies voor cliënten met een LVB+.</p>	<p>Agressie</p> <p>In een multicenter onderzoek, gefinancierd door KFZ, evalueren we de effectiviteit van Grip op Agressie op de risicofactoren en agressief gedrag en stressregulatie van cliënten met een LVB+. We zijn voornemens om biosensoren als de Empatica (zie onder 2) te integreren in GoA.</p>
	<p>Verslaving</p> <p>Ge-zonder Leven. We onderzoeken de effectiviteit van Ge-zonder Leven op de risicofactoren (DROS, zie onder 2) voor problematisch middelengebruik bij cliënten met een LVB+.</p> <p>Seeking Safety. In een door KFZ gefinancierd project onderzoeken we de effectiviteit van Seeking Safety op traumaklachten en verslavingsgedrag bij cliënten met LVB+. Dit programma is bedoeld voor cliënten met triple problematiek (LVB, trauma en verslaving; zie ook onder 1).</p>
	<p>Suicide</p> <p>Er is nog geen behandelprogramma voor suïcidaal gedrag bij cliënten met LVB+. Op klinische behandelafdelingen wordt een kortdurend interventieprogramma aangeboden aan cliënten met LVB+ en suïcidaal gedrag: Attempted Suicide Short Intervention Program (ASSIP). Er zal een onderzoek worden gestart naar de toepasbaarheid, veiligheid en potentiële effectiviteit van ASSIP voor een groep cliënten met herhaaldelijk suïcidaal gedrag binnen Trajectum.</p>
	<p>Trauma</p> <p>In een promotieonderzoek naar de screening, diagnostiek en behandeling van symptomen van PTSS zal een deelstudie zijn gericht op het vaststellen van de veiligheid en effectiviteit van EMDR op deze symptomen bij cliënten met LVB+. Het vernieuwende karakter van deze studie is dat de therapie intensief zal worden uitgevoerd – dat wil zeggen een paar keer per week in plaats van wekelijks – en dat therapeuten elkaar afwisselen – in plaats van telkens dezelfde therapeut. Zodoende hopen we de efficiëntie en effectiviteit van EMDR te verhogen bij cliënten met een LVB+.</p> <p>Een variant van EMDR (story telling) wordt onderzocht op veiligheid en effectiviteit bij cliënten met een ernstige verstandelijke beperking. De indicatiestelling gebeurt op basis van uitkomsten van de DITS-EVB (zie onder 2). Dit onderzoek vindt plaats op Amerpoort.</p>
	<p>Overig</p> <p>In het promotieonderzoek “Stress, agressie en zelfverwondend gedrag” is een deelstudie opgenomen die zich richt op de effectiviteit van een gepersonaliseerde muzieklijst op het stressniveau van cliënten met LVB+. Aan de hand van stressniveaus (gemeten met Empatica en TicWatch, zie onder 2) ontvangen cliënten een signaal van hun mobiele telefoon waarna ze kunnen gaan luisteren naar speciaal samengestelde muzieklijsten (playlists; x-system) waarmee ze het stressniveau kunnen verlagen.</p> <p>In een promotieonderzoek op verzoek van Stichting Hulphond onderzoeken we de effectiviteit van de inzet van een hond tijdens therapeutische sessies. De inzet van dieren als honden en paarden lijkt zeer geschikt voor gebruik bij cliënten met een LVB+ maar het wetenschappelijk onderzoek daarnaar staat in de kinderschoenen (zie Hüsgen, Peters-Scheffer & Didden, 2022).</p>

DOEL	THEMA
<p>Met behulp van vragenlijsten, checklists en interviews met cliënten en medewerkers zullen we verkennen wat veelvoorkomende complexe problematiek bij cliënten met LVB+ kenmerkt, hoe verschillende factoren met elkaar samenhangen en hoe deze ontrafeld kunnen worden en welke risicofactoren er zijn voor deze problematiek.</p>	<p>Agressie</p> <p>Het onderzoek naar 'PRO: onvoorwaardelijke zorg aan cliënten met LVB+' zullen we voortzetten. We gaan aspecten van veiligheid onderzoek bij betrokkenen en het welzijn van cliënten en medewerkers over de tijd analyseren (zie Lokman et al., 2022).</p>
	<p>Leef- en werkklimaat</p> <p>In het nieuwe promotieonderzoek naar leef- en werkklimaat zullen we de samenhang onderzoeken tussen risicofactoren voor recidive (gemeten met de DROS, zie onder 2) en leefklimaat (gemeten met de GCI, zie onder 2). In een kwalitatief onderzoek zullen we bij cliënten met een LVB+ exploreren wat belemmerende en faciliterende dan wel werkzame factoren zijn van het volgen van dagbesteding. Op basis van deze uitkomsten kunnen we tips en adviezen geven waar het behandelend team rekening mee kan houden als ze dagbesteding wil bieden aan cliënten met LVB+.</p> <p>Het lijkt erop dat cliënten met een andere culturele achtergrond het leefklimaat anders ervaren en waarderen dan cliënten met een Nederlandse culturele achtergrond (zie Sevilir et al., 2021). In een kwalitatief onderzoek onder jongeren met een Turkse of Marokkaanse achtergrond zullen we hun ervaringen en belevingen met het leefklimaat onderzoeken. Dit onderzoek is erop gericht handvatten voor begeleiders en behandelaren te geven in het afstemmen van de zorg en begeleiding op de culturele achtergrond van de jongeren (cultuursensitief begeleiden).</p>
	<p>Risicomanagement</p> <p>Het promotieonderzoek naar forensische scherppte wordt voortgezet. Het onderzoek is er onder andere op gericht een checklist te ontwikkelen en te valideren waarmee forensische scherppte in kaart kan worden gebracht.</p>